

چالش‌های صنعت بیمه

در دوران بعد از تحریم و

اجرای IFRS17

مهم است اما در صنعت بیمه با وجود الزام سازمان بورس به تهیه صورت‌های مالی طبق استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، اقدامات اساسی جهت پیاده‌سازی IFRS تاکنون انجام نشده است و شرکت‌های بیمه به سمت اجرا نرفته‌اند؛ که این امر نشان‌دهنده چالش‌ها و پیچیدگی‌هایی در به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی در صنعت بیمه است. گرچه پیاده‌سازی استانداردهای

مقدمه از آنجا که شرکت‌های بیمه از نهادهای مهم در بازار سرمایه است و نقش مؤثری در توسعه اقتصادی کشور دارند، رعایت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی^۱ برای این شرکت‌ها، حیاتی است و می‌تواند گامی در جهت تعامل هرچه بیشتر صنعت بیمه ایران با صنعت بیمه جهان باشد. بنابراین آمادگی شرکت‌های بیمه برای این مسئله بسیار

نظر علی صلاحی نژاد | طوبی حقیقت

و IFRS، عدم صلاحیت و تخصص برای درک و تفسیر استانداردهای بین‌المللی، عدم حمایت مدیران ارشد شرکت جهت پیاده‌سازی IFRS، عدم وجود نقشه راه برای برنامه‌ریزی دقیق و منسجم جهت اجرا و اقدام، عدم وجود فرایند سیستماتیک، جهت جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات، عدم ترجمه دقیق استاندارد بین‌المللی ۱۷، وجود قضاوت و برآوردهای ذهنی همچون ارزش منصفانه در تهیه اطلاعات بیمه‌ای و پیچیدگی‌های خاص IFRS17، پذیرش استانداردهای بین‌المللی، تصمیمی بسیار استراتژیک و حیاتی است که مستلزم سطح بالایی از آموزش، صلاحیت و تخصص برای درک، تفسیر و کاربرد استانداردهای یاد شده است که کارآمدی و توانمندسازی مجریان پروژه را می‌طلبد که باید سطح دانش این افراد را بالا برد و آموزش‌ها باید به‌صورت عملی به تمامی اعضاء ارائه شود و فقط به جنبه نظری پرداخته نشود (موفق و همکاران، ۱۳۹۹).

در حالت کلی، تدوین نقشه راه با شناخت مدیران از منافع اجرای IFRS و جلب حمایت آنها از تیم اجرایی، شناسایی مغایرت‌های موجود میان گزارشگری مالی فعلی شرکت‌های بیمه و IFRS و رفع شکاف‌های احتمالی، تهیه رویه‌های حسابداری مرتبط با هر یک از اقلام صورت‌های مالی، تقویت سیستم‌های کنترل داخلی شرکت، آموزش پرسنل و جذب حسابداران خبره در زمینه IFRS، وجود سیستم‌های تهیه و تجهیز سیستم‌های فناوری اطلاعات و به‌کارگیری نرم افزارهای مالی مناسب، استفاده از متخصصان و مشاوران خبره برای راهنمایی و رفع مشکلات احتمالی، استفاده از تجارب شرکت‌های موفق در پیاده‌سازی، نظارت درست توسط

بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۱۷ چالش برانگیز است اما اگر به شیوه‌ای کارآمد، برنامه‌ریزی و مدیریت شود، قطعاً تبدیل استانداردهای ملی به بین‌المللی می‌تواند موجب بهبود اساسی در عملکرد واحد مالی و کارایی بهتر در استفاده از منابع موجود سازمان می‌شود. ضعف در سیستم‌های فناوری و منابع انسانی، مقررات سختگیرانه و پیچیدگی گزارشگری مالی، عدم هماهنگی مکانیزم‌های داخلی

دستگاه‌های ناظر از جمله بورس و بیمه مرکزی، پیاده‌سازی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) تقریباً بر تمامی جنبه‌های سازمان از جمله سیستم‌های گزارشگری مالی، کنترل‌های داخلی، مالیات، نظام پاداش مدیریت، مدیریت نقدینگی و شفافیت اطلاعاتی تأثیر می‌گذارد. با اینکه بیشتر شرکت‌های بیمه در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران پذیرفته شده‌اند اما حرکت آنها به سمت IFRS خیلی کند و تدریجی است و برخلاف تمایل به تغییر نظام حسابداری به IFRS، توفیق‌ها رضایت‌بخش نیست. بر این اساس، در این مقاله، تلاش بر این است تا به بررسی چالش‌های صنعت بیمه بعد از تحریم و اجرای IFRS17 پرداخته شود.

بیان مسئله

۱) دلایل تحریم و عدم اجرای

IFRS17

موضوع تحریم IFRS17 به عدم اجرای استاندارد حسابداری بین‌المللی ۱۷ توسط برخی کشورها و سازمان‌ها اشاره دارد. IFRS17 استاندارد است که توسط هیئت استانداردهای حسابداری بین‌المللی^۲ برای صنعت بیمه تدوین شده است و در تاریخ اول ژانویه ۲۰۲۳ به‌طور رسمی به اجرا درآمده است. این استاندارد جایگزین IFRS4 خواهد شد و قوانین و مقررات جدیدی را برای حسابداری بیمه در سراسر جهان تعریف می‌کند. با این حال، برخی کشورها و سازمان‌ها تصمیم گرفته‌اند که اجرای IFRS17 را به تعویق بیندازند یا به‌طور کامل اجرای آن را لغو کنند. دلایل متعددی برای این تحریم وجود دارد که شامل موارد زیر می‌شود: (۱) پیچیدگی IFRS17: یک استاندارد بسیار پیچیده و جزئی است

که نیازمند تغییرات عمده در سیستم‌ها و فرایندهای حسابداری بیمه است. برخی سازمان‌ها معتقدند که اجرای این استاندارد به هزینه‌های بالا و تغییرات زمان‌بر منجر خواهد شد. (۲) ناکارآمدی: برخی از سازمان‌ها معتقدند که IFRS17 ناکارآمد است و قوانین و مقررات جدیدی را برای صنعت بیمه تعریف می‌کند که باعث مشکلات و محدودیت‌های جدید در عملکرد سازمان‌ها می‌شود. آنها معتقدند که استاندارد قبلی (IFRS4) کافی است و هیچ نیازی به تغییرات گسترده نیست. (۳) تأخیر در آمادگی: برخی سازمان‌ها هنوز آمادگی کافی برای اجرای IFRS17 را ندارند. آنها به دلیل مشکلات فنی، عدم آمادگی کارکنان و نیاز به زمان بیشتر برای آموزش و اجرای استاندارد، تصمیم به تعویق اجرای آن گرفته‌اند. (۴) تأثیر مالی: برخی سازمان‌ها نگران تأثیر مالی اجرای IFRS17 بر سودآوری و نتایج مالی خود هستند. آنها معتقدند که این استاندارد باعث کاهش سودآوری و افزایش هزینه‌ها خواهد شد (کی. پی. ام. جی، ۲۰۲۳).

در حقیقت، تحریم یا عدم اجرای استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۱۷ موضوعی است که بررسی آن در کشورهای مختلف وجود دارد و در این مورد منابع متعددی نیز در دسترس است.

عدم اجرای آن در یک کشور می‌تواند به دلایل متعددی برگردد که گاهی اوقات می‌تواند ناشی از عوامل سیاسی، اقتصادی یا حقوقی باشد. یکی از اصلی‌ترین عواملی که می‌تواند منجر به تحریم IFRS17 شود، عدم آمادگی تأسیسات حسابداری و سازمان‌های نظارتی در کشور مربوطه است. این استاندارد برای اجرای مؤثر، نیازمند بزرگی شبکه تأسیسات حسابداری و نظام حسابداری قوی است. در صورتی که یک کشور آمادگی لازم را برای اجرای این استاندارد نداشته باشد، ممکن است سازمان‌های بین‌المللی حسابداری نتوانند با اطمینان کامل به صحت و قابل اعتماد بودن گزارش‌های مالی شرکت‌های تحت نظر این کشور اکتفا کنند. عوامل سیاسی نیز ممکن است نقش مهمی در تحریم IFRS17 داشته باشند. تصمیمات سیاسی و سیاست‌های دولتی می‌توانند به شکلی مثبت یا منفی بر اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی تأثیر بگذارند. برخی از کشورها به دلایلی ممکن است تنها به استفاده از استانداردهای حسابداری و حسابداری داخلی تمایل داشته باشند و عدم اجرای استانداردهای بین‌المللی را ترجیح دهند. عامل دیگری که موجب تحریم IFRS17 شده است و حتی در برخی موارد احتمال عملیات کپی‌برداری غیرقانونی از این

استاندارد را دارد، عوامل قانونی است. شاید قوانین و مقررات حسابداری و حسابداری در یک کشور به شکلی باشد که اجرای استانداردهای بین‌المللی، مزیت نداشته باشد و حتی ممکن است به طُرق غیرقانونی و بازتعریف شده ایجاد شود. برخی کشورها، به دلایل مختلف مانند انتقال تکنولوژی یا حفظ استقلال ملی، از اجرای استانداردهای بین‌المللی خودداری می‌کنند و قوانین و مقررات داخلی را در حوزه گزارشگری مالی پیش می‌گیرند. علاوه بر آن، تفاوت‌ها در قوانین مالیاتی نیز می‌تواند به تحریم یا عدم اجرای IFRS17 منجر شود. گاهی اوقات قوانین مالیاتی در یک کشور به گونه‌ای تغییر می‌کند که با استانداردهای حسابداری بین‌المللی هماهنگی ندارد. این می‌تواند مشکلاتی در گزارشگری مالی و حسابداری شرکت‌های بیمه ایجاد کند و از اجرای IFRS17 در آن کشور بازدارد کند. منابع قانونی کشور نیز همواره باید با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی هماهنگ باشند تا اجرای این استانداردها ممکن شود. اگر قوانین کشور به شکلی باشد که با مفاهیم و ضوابط استاندارد IFRS17 در تضاد باشد، فرایند اجرا و پذیرش این استاندارد دچار مشکل می‌شود و احتمال تحریم آن در آن کشور افزایش می‌یابد (IFRS17، ۲۰۱۷).

بنابراین، عدم اجرای IFRS در این صنعت را می‌توان متأثر از عوامل مختلف دانست که به‌طور کلی چهار گروه عمده از چالش‌های مرتبط با پیاده‌سازی IFRS عبارتند از:

(۱) کسب دانش و تخصص لازم برای شناخت و به‌کارگیری این استانداردها (۲) ناهماهنگی این استانداردها با قوانین و مقررات فعلی

(۳) محدودیت‌های محیطی در استفاده از ارزش‌های منصفانه

(۴) نیاز به تغییرات گسترده در برخی حوزه‌های غیرحسابداری، نظیر تغییر در سامانه‌های اطلاعاتی، قراردادهای قانونی و عرفی، نگرش مدیریت و فرهنگ سازمانی (رضایی و راستگو، ۱۳۹۵)

۲) مفهوم ارزش منصفانه در IFRS17

یک مفهوم کلیدی که در استانداردهای بین‌المللی حسابداری مطرح است، بحث ارزش منصفانه^۲ است. این مفهوم به ارزشی اشاره دارد که دو طرف در یک معامله، به‌طور مستقل و با دسترسی به اطلاعات کامل، می‌توانند به آن دست یابند. در واقع، ارزش منصفانه یک مفهوم متعادل و بی‌طرفانه است که معاملات و انتقال‌های مالی را براساس ارزش واقعی و عادلانه تشخیص می‌دهد. این مفهوم مزایایی را به همراه دارد که به شرح زیر هستند:

(۱) **عدم اشتباه:** ارزش منصفانه تضمین می‌کند که اطلاعات مالی در یک معامله یا انتقال مالی، صحیح و دقیق باشد. این امر مانع از اشتباهات یا افترا در

گزارش‌های مالی می‌شود.

(۲) **شفافیت:** ارزش منصفانه، تشویق به شفافیت و انتشار اطلاعات دقیق درباره ارزش دارایی‌ها و بدهی‌ها می‌کند. این امر به سهامداران و دیگر علاقه‌مندان اطمینان می‌دهد که اطلاعات مالی به درستی گزارش شده است.

(۳) **قابلیت مقایسه:** ارزش منصفانه امکان مقایسه آسان و عادلانه از دارایی‌ها و بدهی‌ها در دسترسی دارد. این امر به تصمیم‌گیری‌های اقتصادی و مالی کمک می‌کند.

(۴) **پیش‌بینی بهتر:** ارزش منصفانه به اطلاعات مالی ارتباط مستقیم با ارزش وضعیت مالی و نتایج عملکرد آینده دارد و در پیش‌بینی بهتر و مطابقت با شرایط وضعیت مالی کمک می‌کند.

۵) اصول اخلاقی: مفهوم ارزش منصفانه تطابق با اصول اخلاقی حسابداری دارد. این مفهوم مانع از سوداگری و تعدیل ترازنامه می‌شود.

۶) معاملات مالی: ارزش منصفانه در معاملات مالی و جذب منابع مالی جدید برای شرکت‌ها نقش اساسی ایفا می‌کند. این ارزش به مؤسسات مالی اطمینان می‌دهد که ارزش واقعی دارایی‌ها و بدهی‌ها تشخیص داده می‌شود (چهارچوب مفهومی گزارشگری مالی، ۲۰۱۸).

۳) عوامل مؤثر بر چالش‌های کیفیت افشای مؤسسات بیمه بازرگانی در ایران

بر این اساس، عوامل مختلفی می‌تواند بر چالش‌های کیفیت افشای مؤسسات بیمه بازرگانی در ایران با تمرکز بر استانداردهای IFRS تأثیرگذار باشد که این عوامل عبارتند از:

۱) عوامل سازمانی و نبود منابع آموزشی و تخصص کافی: نبود منابع آموزشی مناسب و تخصص کافی در حوزه استانداردهای بین‌المللی ممکن است باعث چالش‌هایی در اجرای آنها شود. سازمان‌های بیمه بازرگانی ممکن است با چالش‌های داخلی روبرو شوند که می‌تواند بر کیفیت افشای مالی تأثیر بگذارد. برخی از این عوامل شامل نبود منابع کافی برای آموزش و اجرای استانداردها، ناکارآمدی سیستم‌های حسابداری و گزارشگری، کمبود نیروی کار متخصص و عدم همکاری میان دپارتمان‌های داخل سازمان می‌شوند.

۲) عوامل فرهنگی: عوامل فرهنگی مانند نگرش‌ها و اعتقادات مردم و سازمان‌ها نسبت به استانداردهای بین‌المللی می‌توانند تأثیرگذار باشند. فرهنگ

سازمانی و ارزش‌های ایجاد شده در مؤسسات بیمه می‌تواند بر نحوه افشای اطلاعات مالی تأثیر بگذارد. مؤسساتی که تمرکز بیشتری بر الزامات شفافیت و شناخته شدن دارند، احتمالاً تمایل بیشتری به ارائه اطلاعات درست و جامع داشته باشند.

۳) عوامل قانونی و نظامی: تطبیق با استانداردهای IFRS به منظور کیفیت افشای مالی ممکن است با موانع قانونی و نظامی روبرو شود. مثلاً، در دستورالعمل‌های محلی بیمه که به‌عنوان قانون کنترل بیمه مورد استفاده قرار می‌گیرد، ممکن است مقرراتی وجود داشته باشد که با الزامات IFRS در تضاد باشد.

۴) عوامل مالی و اقتصادی: شرایط مالی و اقتصادی ممکن است بر توانایی مؤسسات بیمه در تأمین منابع مالی برای اجرای مناسب استانداردها تأثیر بگذارد. در مواردی که مؤسسات با مشکلات مالی روبرو هستند، احتمالاً منابع کافی برای آموزش پرسنل و به‌روزرسانی سیستم‌های حسابداری ندارند، که این امر می‌تواند به کاهش کیفیت افشای مالی منجر شود.

۵) عوامل تحلیلی و تفسیری: عوامل تحلیلی و تفسیری می‌توانند در واکنش به افشای مالی اثر بگذارند. این عوامل شامل نحوه ارزیابی و تفسیر اطلاعات مالی توسط مخاطبین هستند. به‌عنوان مثال، در بعضی موارد، می‌توان تفسیر خلاف واقعیت یا نامعتبر بودن اطلاعات مالی را به‌دلیل استفاده از روش‌های تخمینی در جایگزینی روش‌های مستقیم به شمار آورد (سعیدی و دوانی، ۲۰۱۹).

۶) عوامل سیاسی: در اجرای استاندارد حسابداری بین‌المللی معمولاً به مشکلات و مسائلی اشاره دارند که به‌عنوان نتیجه

تداخل بین سیاست‌ها و تصمیمات سیاسی و اجرای استانداردهای حسابداری بین‌المللی پیش می‌آیند. این چالش‌ها ممکن است به دلیل تضاد میان مقررات محلی و استانداردها، تأخیر در تصویب و اجرای استانداردها یا تداخل‌های سیاسی میان کشورها و نهادهای بین‌المللی پیش آید. یکی از مهم‌ترین چالش‌های سیاسی در اجرای استانداردهای حسابداری بین‌المللی، تضاد میان مقررات محلی یک کشور و استانداردهای بین‌المللی است. بسیاری از کشورها مقررات حسابداری و مالی محلی خود را دارند که ممکن است با استانداردهای حسابداری بین‌المللی تعارض داشته باشند. این تضادها می‌توانند به تأخیر اجرای استانداردهای بین‌المللی منجر شوند و ابهام‌ها درباره روند تطابق با این استانداردها ایجاد کنند. یک مثال از چالش سیاسی می‌تواند تصمیم‌های کشورها در مورد تأخیر در اجرای یا اعمال تطابق با استانداردها باشد. برخی از کشورها ممکن است به دلیل عدم تمایل به تغییرات در قوانین حسابداری محلی خود یا فشارهای داخلی و خارجی، تصمیم به تأخیر در اجرای استانداردهای بین‌المللی بگیرند. این مسائل معمولاً از جمله چالش‌های

سیاسی در اجرای استانداردها هستند (نویس و پارکر، ۲۰۱۶).

۴) عوامل تأثیرگذار بر تشدید یا

تضعیف عدم اجرای IFRS17 عوامل وجود دارند که می‌توانند تأثیرگذار بر تشدید یا تضعیف عدم اجرای IFRS17 در برخی کشورها و سازمان‌ها باشند. برخی از این عوامل شامل موارد زیر می‌شوند:

۱) تأخیر در تجهیزات و فناوری: عدم دسترسی به تجهیزات و فناوری مدرن ممکن است باعث تأخیر در آمادگی برای اجرای IFRS17 شود. سازمان‌هایی که از نظر تکنولوژی به‌روز نیستند، ممکن است نتوانند به‌طور کامل از این استاندارد استفاده کنند.

۲) تأخیر در تأمین منابع مالی: اجرای IFRS17 نیازمند منابع مالی قابل توجهی است. برخی سازمان‌ها ممکن است نتوانند منابع مالی لازم را فراهم کنند و به دلیل تأخیر در تأمین این منابع، اجرای IFRS17 تعویق بیافتد.

۳) تفاوت‌های فرهنگی و حساسیت‌های محلی: تفاوت‌های فرهنگی و حساسیت‌های محلی: تفاوت‌های فرهنگی و حساسیت‌های محلی ممکن است باعث شود که برخی کشورها و سازمان‌ها از

تغییرات استاندارد حسابداری خودداری کنند. این تفاوت‌ها ممکن است باعث نشانه‌گذاری عدم اجرا شدن IFRS17 شوند.

۴) فشارهای صنعتی: برخی از صنایع بیمه ممکن است تحت فشارهای خاصی قرار دارند که ممکن است باعث تأخیر یا اجرای نادرست IFRS17 شوند. مثلاً صنعت بیمه عمر با چالش‌های مختلف از صنایع دیگر متفاوت است و ممکن است نیاز به راهکارهای خاص داشته باشد.

۵) مشکلات مرتبط با تعهدات قراردادی: برخی از سازمان‌ها ممکن است مشکلات و تعهدات قراردادی خاصی داشته باشند که باعث تعویق یا عدم اجرای کامل IFRS17 شوند.

۵) مؤلفه‌های مهم افشای جامع در صنعت بیمه با محوریت IFRS17

درباره افشای جامع در صنعت بیمه، به‌ویژه در پیاده‌سازی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS)، مؤلفه‌های مختلفی وجود دارد که به توضیحات دقیق و جامع در گزارش‌های مالی و سایر اطلاعات مرتبط با شرکت‌های بیمه اشاره دارند. مهم‌ترین مؤلفه‌های افشای جامع در این زمینه

می‌توانند عبارت باشند از:

(۱) افشای صحیح و جامع اطلاعات مالی:

شامل ارائه اطلاعات دقیق و کامل درباره وضعیت مالی، عملکرد مالی و جریان نقدی مؤسسات بیمه است.

(۲) افشای ریسک‌های مالی: شامل

ارائه اطلاعات درباره ریسک‌های مالی مؤسسات بیمه، از جمله ریسک‌های سرمایه‌گذاری، ریسک‌های بدهی و ریسک‌های نقدینگی.

(۳) افشای سیاست‌ها و روش‌های

حسابداری: شامل ارائه اطلاعات درباره سیاست‌ها و روش‌های حسابداری مورد استفاده در مؤسسات بیمه، از جمله تشریح روش‌های اندازه‌گیری، ارزش‌گذاری و تقویت پذیرش اصول حسابداری بین‌المللی (IFRS)

(۴) افشای اطلاعات مرتبط با مدیریت

ریسک: شامل ارائه اطلاعات درباره سیستم‌ها و فرایندهای مدیریت ریسک مؤسسات بیمه و ارائه اطلاعات درباره روش‌ها و رویکردهای مورد استفاده در مدیریت ریسک.

(۵) افشای اطلاعات مرتبط با

سرمایه‌گذاری: شامل ارائه اطلاعات درباره سیاست‌ها و روش‌های سرمایه‌گذاری مؤسسات بیمه، از جمله توزیع دارایی‌ها، عملکرد سرمایه‌گذاری و ریسک‌های مرتبط با سرمایه‌گذاری.

(۶) افشای اطلاعات مرتبط با روابط با

سهامداران و مشتریان: شامل ارائه اطلاعات درباره روابط با سهامداران و مشتریان، از جمله ساختار سهامداران، سوددهی به سهامداران و روابط با مشتریان.

(۷) افشای اطلاعات مرتبط با تعهدات:

شامل ارائه اطلاعات درباره تعهدات مؤسسات بیمه، از جمله تعهدات حاشیه‌ای، تعهدات قراردادی و تعهدات مالی.

(۸) سودآوری و عملکرد مالی: افشای

جامع باید به صورت واضح و کامل به سودآوری و عملکرد مالی شرکت بپردازد و درآمدهای ناهنجار و هزینه‌های بزرگ را به‌طور جداگانه مورد آنالیز و بررسی قرار دهد. همچنین باید از روش‌هایی مانند نسبت‌های مالی، تحلیل نسبت‌های عملکرد و تجزیه و تحلیل حسابداری استفاده کند.

(۹) ریسک‌های بیمه‌ای: افشای جامع

باید به شناسایی و بررسی ریسک‌های بیمه‌ای که شرکت قراردادهای بیمه برعهده دارد، توجه کند. این شامل ریسک‌های مالی، ریسک‌های قراردادی، ریسک‌های سرمایه‌گذاری و سایر ریسک‌هایی است که ممکن است بر فعالیت شرکت تأثیرگذار باشد.

(۱۰) ساختار سرمایه: افشای جامع باید

به ساختار سرمایه شرکت توجه کند و از جمله شامل اطلاعاتی مانند سرمایه‌گذاری‌های مشترک، بدهی و سرمایه‌گذاری شرکت در بورس و دیگر امور مرتبط با ساختار مالی شرکت باشد.

(۱۱) ریسک‌های جاری: افشای جامع

باید به ریسک‌های جاری توجه کند که ممکن است تأثیر مستقیمی بر عملکرد مالی شرکت داشته باشند. این شامل ریسک‌های ناشی از تغییر قوانین و مقررات، ریسک‌های پیشرفت تکنولوژی، ریسک‌های رقابتی و سایر ریسک‌های مرتبط با عملکرد صنعت بیمه است.

(۱۲) توسعه اطلاعات: افشای جامع باید

به توسعه اطلاعات شرکت مانند استراتژی‌های توسعه، نوآوری، تحقیق و توسعه و روند تغییرات سازمانی توجه کند. این اطلاعات، بهبود قابل توجهی در درک و ارزیابی توانایی شرکت برای رقابت و نمو در بازار بیمه ایجاد می‌کند (رهنما و ابراهیم‌نژاد، ۲۰۱۶).

(۶) دستیابی به افشای جامع IFRS17

و ارائه راهبردها و راهکارهای کنترل از طرفی، راهبردها یا راهکارهایی درخصوص کنترل چالش‌ها و دستیابی به افشای جامع وجود دارد که به تعدادی از

دیگر نهادهای مرتبط در جهت همکاری و تبادل اطلاعات، می‌تواند بهبود قابل توجهی در کیفیت افشا داشته باشد. این گروه‌ها می‌توانند به تدوین برنامه‌ها، پروژه‌ها و راهکارهای مشترک برای بهبود کیفیت افشا کمک کنند. (۶) استفاده از فناوری اطلاعات: استفاده از فناوری اطلاعات و راهکارهای نوین در حوزه حسابداری و گزارش‌دهی مالی، می‌تواند بهبود قابل توجهی در افشای مالی شرکت‌ها به دنبال داشته باشد. مثلاً انتقال اطلاعات مالی به روش‌های آنلاین و استفاده از نرم‌افزارها و سیستم‌های مدیریت مالی می‌تواند فرایند گزارش‌دهی را تسریع و دقت آن را افزایش دهد (رهنما و ابراهیم‌نژاد، ۲۰۱۶).

(۷) نقش محصولات بیمه‌ای بر IFRS17 محصولات بیمه‌ای در اطلاعات مالی و استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS17) نقش مهمی ایفا می‌کنند. همانطور که می‌دانیم IFRS 17 یک استاندارد حسابداری بین‌المللی است که به منظور بهبود گزارشگری مالی شرکت‌های بیمه و افزایش شفافیت در اطلاعات مالی توسعه یافته است. این استاندارد به شرکت‌های بیمه اجازه می‌دهد تا عقود بیمه را به شیوه‌ای جدید ارزیابی کنند و اطلاعات دقیق‌تری ارائه دهند. نقش محصولات بیمه‌ای در IFRS 17 به‌عنوان یکی از اجزای کلیدی در تعیین قراردادهای بیمه در زمان انعقاد و مدت زمان آنها مطرح می‌شود. محصولات بیمه‌ای متنوعی وجود دارند، از جمله بیمه‌نامه‌های زندگی، بیمه‌نامه‌های خودرو، بیمه‌نامه‌های مسئولیت مدنی و بسیاری دیگر. هر یک از این محصولات دارای ویژگی‌ها و شرایط مختلفی هستند که تأثیر مستقیمی بر معیارهای محاسبه

آنها خواهیم پرداخت:

(۱) آموزش و آگاهی‌بخشی: ارائه آموزش‌های مناسب و آگاهی‌بخشی درباره استانداردهای حسابداری بین‌المللی (IFRS) به مدیران و کارکنان مؤسسات بیمه بازرگانی ایران، می‌تواند به افزایش کیفیت افشای آنها کمک کند.

(۲) تقویت نظام حسابرسی: تقویت نظام حسابرسی در مؤسسات بیمه بازرگانی ایران و تأمین استقلال و حرفه‌ای بودن حسابرسان، می‌تواند به بهبود کیفیت افشای آنها کمک کند.

(۳) تشدید نظارت و حاکمیت شرکتی: تشدید نظارت و بازرسی‌های منظم بر مؤسسات بیمه بازرگانی ایران، می‌تواند به پایش و ارزیابی کیفیت افشای آنها کمک کند. سیستم مؤثر حاکمیت شرکتی، با تقویت نظارت و بهبود عملکرد شوراها، حاکمیتی، می‌تواند بهبود قابل ملاحظه‌ای در کیفیت افشای مالی داشته باشد. تمرکز بر ایجاد ساختاری مناسب در حاکمیت شرکتی، ارتقای شفافیت و مسئولیت‌پذیری و تدابیری برای پیشگیری از تعارض منافع، می‌تواند تأثیر مثبتی بر کیفیت افشای مالی داشته باشد.

(۴) ترویج فرهنگ شفافیت و اعتماد: ترویج فرهنگ شفافیت و اعتماد در مؤسسات بیمه بازرگانی ایران، می‌تواند به بهبود کیفیت افشای آنها کمک کند. این شامل افزایش شفافیت در عملکرد مالی، اطلاعات عمومی، روابط با سهامداران و مشتریان و تأکید بر اصول اخلاقی است.

(۵) تشکیل گروه‌های کاری و همکاری: تشکیل گروه‌های کاری با مشارکت نمایندگان از بیمه‌گذاران، دانشگاه‌ها، سازمان‌های حسابرسی و

و ارزیابی قراردادهای بیمه دارند. IFRS17 به شرکت‌های بیمه تاکید می‌کند که برای هر نوع محصول بیمه‌ای به صورت جداگانه عواملی نظیر معیارهای تعیین ارزش آتی قراردادها و سودآوری را محاسبه کنند. این امر به شرکت‌ها کمک می‌کند تا اطلاعات مالی دقیقتری ارائه دهند و معاملات بیمه‌ای خود را به شکل شفاف‌تری گزارش کنند (قراردادهای بیمه، ۲۰۱۷). در زمینه نقش محصولات بیمه‌ای در استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۱۷ (IFRS17)، موارد دیگری وجود دارند که می‌توانند مورد توجه قرار گیرند:

۱) تأثیر تعیین قیمت بیمه: محصولات بیمه‌ای تعیین قیمت براساس تخمین‌های آتی و اطلاعات مربوط به مشتریان و خطرها را در برمی‌گیرند. با تغییر در این تخمین‌ها و روش‌های تعیین قیمت، تأثیر زیادی بر ارزش‌گذاری قراردادهای بیمه در چهارچوب IFRS17 دارند.

۲) جبران خسارات: محصولات بیمه‌ای نقش مهمی در پوشش خسارات مشتریان ایفا می‌کنند. تأثیر تغییرات در شیوه‌های

جبران خسارت و تعهدات مرتبط با آن بر روی گزارشگری مالی تحت IFRS17 مهم است.

۳) نیاز به اطلاعات مشتریان: محصولات بیمه‌ای به‌طور معمول نیاز به اطلاعات مشتریان دارند تا بتوانند قراردادهای بیمه را تعیین کنند. بهره‌گیری از این اطلاعات و مدیریت آنها نقش حیاتی در اجرای IFRS17 ایفا می‌کند.

۴) نیاز به تخصص و تحقیق: به منظور تعیین ارزش آتی قراردادها و ارائه گزارشگری مالی مطلوب تحت IFRS17، نیاز به تخصص در زمینه محصولات بیمه‌ای و تحقیق بر روی نوآوری‌های محصولات بیمه‌ای و تغییرات در این صنعت وجود دارد (پی. دابلیو. سی، ۲۰۲۰).

اهداف و ضرورت موضوع

استاندارد حسابداری برای بیمه‌های عمومی در ایران بسیار مهم است، زیرا این استانداردها تعیین‌کننده قوانین و روش‌های حسابداری و گزارشگری برای شرکت‌های بیمه هستند. این استانداردها

برای منظم کردن حسابداری بیمه‌ها و تضمین اعتماد در بازار بیمه بسیار حیاتی هستند اما در حال حاضر به دلایلی استانداردهای حسابداری بیمه در ایران همچنان با برخی چالش‌ها مواجه است. چند مورد از این چالش‌ها عبارتند از: ۱) تطبیق استانداردهای ملی با استانداردهای جهانی: استانداردهای حسابداری بین‌المللی معمولاً توسط برخی سازمان‌های بین‌المللی مانند بانک بین‌المللی ناظران بیمه (IAIS) ارائه می‌شوند اما استانداردهای ملی حسابداری بیمه‌های عمومی در ایران هنوز برخی از به‌روزرسانی‌های جهانی را دنبال نمی‌کنند. این می‌تواند منجر به مشکلاتی در استانداردها و قوانین حسابداری بیمه‌ها و همچنین در تطبیق و مقایسه امور مالی شرکت‌های بیمه با یکدیگر شود.

۲) تطبیق با قوانین مالیاتی: در حسابداری بیمه‌ها، قوانین مالیاتی و معافیت‌ها بسیار مهم هستند اما چالش‌هایی مثل تغییرات قوانین مالیاتی و عدم یکپارچه‌سازی آن با استانداردهای حسابداری بیمه‌ها در

ارزش بیمه‌ها: IFRS17 از روش‌های پیچیده‌تری برای ارزش‌گذاری بیمه‌ها استفاده می‌کند که به نتیجه دقیق‌تری در تعیین ارزش فعلی و آینده بیمه‌ها منجر می‌شود. این امر به شرکت‌های بیمه کمک می‌کند تا ریسک‌های خود را به‌طور صحیح ارزیابی کنند و سرمایه‌گذاری‌های مناسب در اختیار داشته باشند.

(۱) پیچیدگی اجرایی: IFRS17 یک استاندارد پیچیده است که نیازمند تغییرات گسترده در سیستم‌ها و فرایندهای حسابداری شرکت‌های بیمه است. این تغییرات می‌تواند هزینه و وقفه‌های عملیاتی را ایجاد کند و در عملکرد شرکت‌ها تأثیر داشته باشد.

(۲) پیش‌بینی ناپذیری: IFRS17 روش‌های جدیدی برای تعیین ارزش بیمه‌ها در آینده معرفی می‌کند. این قابلیت پیش‌بینی ناپذیری می‌تواند باعث افزایش شک و ناتمامی در روش‌های ارزیابی و قیمت‌گذاری بیمه‌ها شود.

(۳) هزینه اجرا: همانطور که بیان شد،

در دستور کار به‌کار گرفته نشده است و در حال حاضر استاندارد حسابداری بیمه‌ها در ایران استاندارد حسابداری بیمه‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد اما به‌طور کلی، استفاده از استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۱۷ در صنعت بیمه‌ها به مزایا و معایب خاصی منجر می‌شود. این مزایا و معایب عبارت‌اند از:

(۱) بهبود قابلیت مقایسه: استفاده از IFRS17 باعث می‌شود که گزارشگری مالی شرکت‌های بیمه در سطح جهانی قابل مقایسه باشد. این تطبیق قدرت بیشتری را برای تحلیل و بررسی عملکرد شرکت‌های بیمه در بازارهای بین‌المللی فراهم می‌کند.

(۲) بهبود شفافیت: IFRS17 مبتنی بر اصول شفافیت و صحت ارزش اطلاعات مالی است. این استاندارد قوانین دقیقی در خصوص تعیین ارزش فعلی بیمه‌ها، منافع بیمه‌ای و مالی در یک شرکت بیمه مشخص می‌کند، که باعث می‌شود اطلاعات مالی راحت‌تر قابل فهم و تحلیل شوند.

(۳) بهبود ارزش‌گذاری و انعکاس دقیق‌تر

کشور ممکن است منجر به مشکلاتی در حسابداری و گزارشگری مالی شرکت‌های بیمه شود.

(۳) بررسی ریسک‌های بیمه: در حسابداری بیمه، مدیریت ریسک‌ها بسیار مهم است اما برخی استانداردهای حسابداری بیمه در ایران نمی‌توانند به‌طور کامل ریسک‌های مرتبط با فعالیت بیمه‌ها را بررسی کنند. این می‌تواند باعث عدم صحت و قابل اطمینان بودن اطلاعات مالی شرکت‌های بیمه شود.

به‌طور کلی، استانداردهای حسابداری بیمه در ایران همچنان نیازمند بهبود و به‌روزرسانی هستند تا با مسائل جهانی اطمینان بیشتری را برای شرکت‌های بیمه و سایر ذینفعان فراهم کنند (محمدرضایی و سلطانی، ۲۰۱۳). این در حالی است که در استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۱۷ که برای حسابداری بیمه‌ها تعیین شده است، یک استاندارد جدید و جهانی است که تأثیر بسیار زیادی بر صنعت بیمه دارد. البته لازم به ذکر است که برای ایران این استاندارد هنوز

اجرای IFRS17 نیازمند تغییر و به‌روزرسانی سیستم‌ها و فرایندهای حسابداری است. این هزینه‌ها ممکن است برای برخی شرکت‌های بیمه قابل تحمل نباشد و چالش‌های مالی برای آنها ایجاد کند. به‌طور کلی، استفاده از استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۱۷ در ایران همچنان به‌عنوان یک چالش مطرح است و بهبودهای لازم در زیرساخت‌های حسابداری ممکن است برای اجرای این استاندارد مورد نیاز باشد (سوداگران و همکاران، ۲۰۱۷).

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

تحریم‌ها و اجرای استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IFRS) تأثیرات عمیقی بر صنعت بیمه در سراسر جهان داشته‌اند. به‌ویژه، استاندارد IFRS17 در زمینه حسابداری بیمه، یکی از تغییرات مهم در این صنعت به حساب می‌آید که در اینجا، به بررسی چالش‌هایی که صنعت بیمه در دوران بعد از تحریم و اجرای IFRS17 درگیر آن شده‌اند، پرداخته شده است. در بخش اول به چالش‌های صنعت بیمه پس از تحریم اشاره شده است، این چالش‌ها عبارت بودند از:

(۱) **تحریم‌ها و اثرات اقتصادی:** تحریم‌ها و تغییرات در محیط اقتصادی می‌توانند تأثیر بزرگی بر بازار بیمه اعمال کنند. این شامل تغییرات در ارزش پول ملی، تحریم‌های بانکی و تغییرات در تجارت بین‌المللی می‌شود.
 (۲) **عدم دسترسی به بازارهای جهانی:** تحریم‌ها ممکن است باعث محدود شدن دسترسی شرکت‌های بیمه به بازارهای جهانی و افت توان رقابتی آنها شوند. و در بخش دوم، چالش‌های اجرای IFRS17 مورد بحث قرار گرفته است که شامل موارد ذیل بودند:

(۱) **پیچیدگی حسابداری IFRS17:** تغییرات زیادی در روش‌های حسابداری بیمه ایجاد کرده است. این تغییرات به تجزیه و تحلیل دقیق‌تر و پیچیده‌تر داده‌ها و اطلاعات مالی نیاز دارد.
 (۲) **تحلیل داده‌ها و فناوری:** اجرای IFRS17 نیازمند سیستم‌های مدرن حسابداری و تحلیل داده‌ها است. تجهیز و آماده‌سازی این سیستم‌ها ممکن است چالش‌های فنی و مالی ایجاد کند.
 (۳) **تأثیر بر گزارش‌دهی IFRS17:** ممکن است به تغییرات مهمی در گزارش‌دهی مالی و نیاز به اطلاعات اضافی و پیچیده منجر شود.

(۴) **آموزش و آگاهی:** تمرین پرسنل در استفاده از استاندارد جدید و تدوین گزارش‌های مالی مطابق با آن نیازمند آموزش و آگاهی‌بخشی است. و در بخش پایانی به راهکارها و استراتژی‌ها پرداخته شده است:
 (۱) **تغییر در مدیریت ریسک:** شرکت‌های بیمه می‌توانند با بهبود مدیریت ریسک‌های مالی و تغییرات اقتصادی به چالش‌ها پاسخ دهند.
 (۲) **سرمایه‌گذاری مؤثر:** انتخاب موفق در سرمایه‌گذاری‌ها می‌تواند به تحقق اهداف مالی کمک کند.
 (۳) **توسعه فناوری:** بهره‌گیری از فناوری و سیستم‌های مدرن حسابداری می‌تواند عملکرد حسابداری را بهبود بخشد.
 (۴) **آموزش پرسنل:** تأمین آموزش‌های لازم برای پرسنل از جمله حسابرسان و مدیران مالی می‌تواند مسیری بهتر برای اجرای IFRS17 ایجاد کند. براین اساس، تحریم‌ها و اجرای IFRS17 به چالش‌های مهمی در صنعت بیمه منجر می‌شوند. شناخت دقیق این چالش‌ها و اتخاذ راهکارهای مؤثر برای مدیریت آنها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. با بهره‌گیری از راهکارها و استراتژی‌های مناسب، شرکت‌های بیمه می‌توانند با

tracts (2017). International Financial Reporting Standards, IFRS Foundation. <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-17-insurance-contracts>.

14) Introduction to IFRS17 Insurance Contracts (2020). PwC, <https://www.pwc.com/gx/en/ifrs-reporting/ifrs17/ifrs-17-intro.html>.

15) Erturk, M. , & Newberry, S. (2021). The Impact of IFRS 17 Implementation and Challenges. International Journal of Scientific Research and Management, 9(4).

نقش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) در صنعت بیمه ایران، فصلنامه تحقیقات حسابداری و عملکرد حسابرسی، شماره ۱۵، پیاپی ۱، صفحات ۱۹-۷.

۶) "The impact of IFRS 17 on the insurance industry", KPMG, 2023: <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2019/02/the-impact-of-ifrs-17-on-the-insurance-industry.html>.

7) The International Financial Reporting Standard 17 Insurance Contracts (IFRS 17): A New Era of Insurance Accounting.

8) Green, B.N., & Johnson, C.D. (2006). How to read a systematic review and meta-analysis and apply the results to patient care: users' guides to the medical literature. JAMA, 296(7), 901

9) WHATISGOOGLESCHOLARAND HOW DO I USE IT? (2019). <https://library.shsu.edu/research/guides/tutorials/googlescholar/index.html>.

10) Sodagaran, A. , & Associates. (2017). IFRS 17: Insurance contracts. Deloitte.

11) International Financial Reporting Standards (IFRS): Conceptual Framework for Financial Reporting. (2018). International Accounting Standards Board (IASB).

12) Nobes, C. , & Parker, R. (2016). Comparative International Accounting. Pearson UK.

13) IFRS 17 Insurance Con-

این تحولات روبه‌رو شوند و به توسعه و رشد در دوران بعد از تحریم و اجرای IFRS17 دست یابند.

پی‌نوشت‌ها:

1- International Financial Reporting Standard

2- International Accounting Standard Board

3- Fair Value

منابع:

۱) رضایی، محمدرضا؛ راستگو، مهدی (۱۳۹۵). چالش‌های پیاده‌سازی

استانداردهای حسابداری بین‌المللی در ایران، فصلنامه علمی-پژوهشی حسابداری و حسابرسی، سال دوازدهم، شماره ۴۶، صفحه ۸۵.

۲) موفق، سمیرا؛ رحمانی، علی؛ نیاکان، لیلا؛ مداحی، آزاده (۱۳۹۹). اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در صنعت بیمه، پژوهش‌های کاربردی در گزارشگری مالی، دوره ۹، شماره ۲، شماره پیاپی ۱۷، صفحه ۲۲۷-۲۵۶. اسفند ۱۳۹۹.

۳) سعیدی، پیمان؛ دوانی، مهدی (۱۳۹۸). چالش‌های کیفیت افشای مالی در صنعت بیمه بازرگانی ایران با تمرکز بر اجرای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS)، مجله پول و اقتصاد، دوره ۱۴، شماره ۴، صفحات ۴۳۹-۴۵۵.

۴) محمدرضایی، علی؛ سلطانی، بهرام (۱۳۹۱). چالش‌های استانداردهای حسابداری بیمه در ایران، مجله بین‌المللی تحقیقات علمی در حسابداری، مالی و علوم مدیریت، شماره ۳، پیاپی ۱، صفحات ۱۳۱-۱۳۷. شماره ۵، رهنما، آرش؛ ابراهیم‌نژاد، نادر (۱۳۹۵).

